

تاثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری

دکتر فرزین خوشکار

مدرس گروه حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.
F.Khoshkar@hnhk.ac.ir

عباس خدارحمی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.
abbaskhodarahmi2002@gmail.com

فیروزه السادات ارحام نمازی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران. (نویسنده مسئول).
firoozehnamazi49@gmail.com

شماره ۳۶ / زمستان ۱۳۹۹ (جلد چهارم) / صص ۱۳۸-۱۵۴
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره سوم)

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که پس از حذف محدودیت‌ها ۱۴۱ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. دوره مالی پژوهش حاضر بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ می‌باشد. مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی عبارتند از استقلال هیات مدیره، نقش مدیر عامل و مالکیت نهادی. برای بررسی فرضیات از روش رگرسیون لجستیک و از نرم‌افزار ایویوز استفاده شده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که استقلال هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. و نقش مدیر عامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری ندارد. همچنین مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

کلید واژگان: حاکمیت شرکتی، استقلال هیات مدیره، نقش مدیر عامل، مالکیت نهادی، پیچیدگی اطلاعات حسابداری.

مقدمه

یکی از عواملی که باعث می‌شود منابع شرکت به درستی مدیریت شود، سازوکارهای حاکمیت شرکتی است که با وجود عدم تقارن اطلاعاتی و به تبع آن مشکلات نمایندگی که بر شرکت‌ها و بازارهای سرمایه حاکم است، برای حفظ منافع سهامداران و به منظور افزایش ارزش شرکت از آن استفاده می‌شود. با گسترش تضادهای نمایندگی، سهامداران برای محافظت از منافع خود در برابر اقدامات خودسرانه مدیران، لازم بود توجه و کنترل ویژه‌ای بر مدیران اعمال کنند. در این راستا رویکردهای جدیدی برای همسو کردن منافع سهامداران با مدیران گسترش یافت و در نهایت اصول و حاکمیت شرکتی توسعه پیدا کرد (صفری گرایلی و بالارستاقی، ۱۳۹۳). هدف از حاکمیت شرکتی، ایجاد چارچوب مناسبی است که بر اساس آن بین منافع انواع ذی‌نفعان، آزادی عمل مدیریت و پاسخ‌گویی مدیریت، توازن مناسبی برقرار شود (نیکبخت و طاهری، ۱۳۹۳). به بیان دیگر، حاکمیت شرکتی سازوکاری است که از طریق اعمال آن، مشکلات نمایندگی کاهش پیدا می‌کند، کیفیت اطلاعات افشا شده

توسط شرکت ها بهبود می یابد و رعایت حقوق سهامداران و کلیه ذینفعان از جمله دولت و عموم مردم جامعه در کانون توجه قرار می گیرد (باباجانی و عبدی، ۱۳۸۹). سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر میزان اطلاعات افشا شده توسط شرکت ها تأثیر گذاشته و احتمال افشا نشدن مطلوب و کامل اطلاعات را کاهش می دهد (لوبو و ژوان^۱، ۲۰۰۷). سازوکارهای حاکمیت شرکتی با ایجاد ارزش برای سهامداران، رابطه مستقیمی دارد (رحیمیان و همکاران، ۱۳۸۸)؛ از این رو برای کاهش تعارضات و هزینه های نمایندگی به ساختار حاکمیت شرکتی توجه می شود (دی^۲، ۲۰۰۸). حاکمیت شرکتی درونی یکی از فرایندهای راهبردی تلاش های شرکت به منظور ایجاد ارزش برای سهامداران است و فلسفه و سازوکاری برای حمایت از منافع فردی و گروهی صاحبان منافع شرکت و تمام مدعیان محسوب می شود (حسن و بوت^۳، ۲۰۰۹). هر شرکتی به نوعی با ترکیبی از سازوکارهای حاکمیت شرکتی داخلی و خارجی اداره می شود (بالاسوبرامانیم و گروگ^۴، ۲۰۱۲).

یکی از عواملی که ممکن است بر به موقع بودن ارائه صورت های مالی حسابرسی شده تأثیر گذار باشد، پیچیدگی اطلاعات حسابداری است. فراهم آوردن اطلاعات مفید برای تصمیم گیری استفاده کنندگان خارجی از صورت های مالی یکی از اهداف گزارشگری مالی شرکت ها است. اطلاعات به منظور مفید بودن برای تصمیم گیری باید قابل فهم، مربوط، قابل اعتماد و قابل مقایسه باشند. به موقع بودن صورت های مالی یکی از مهمترین عوامل تعیین کننده مربوط بودن اطلاعات است. به موقع بودن به این مفهوم است که اطلاعات باید در کوتاه ترین زمان و به سریع ترین شکل ممکن در دسترس استفاده کنندگان قرار گیرد در غیر اینصورت با گذشت هرچه بیشتر زمان ارزش اقتصادی این اطلاعات کمتر خواهد شد. اهمیت به موقع بودن اطلاعات برای تصمیم گیری در بسیاری از تحقیقات مورد بررسی قرار گرفته است (ایزدی نیا و همکاران، ۱۳۹۳). یکی از عواملی که ممکن است بر به موقع بودن ارائه صورت های مالی حسابرسی شده تأثیر گذار باشد، پیچیدگی اطلاعات حسابداری است. از دیدگاه هیات تدوین استانداردهای بین المللی حسابداری^۵ (۲۰۰۸) مشکلات پیچیدگی ناشی از موارد زیر است:

الف- تعدد ابزارهای مالی اندازه گیری

ب- حسابداری پوشش ریسک

ج- دامنه استانداردهای حسابداری در خصوص ابزارهای مالی و تعریف ابزارهای مالی

د- عدم شناخت ابزارهای مالی

ه- ارائه و افشا

و- سایر موضوعات (از قبیل واحد حسابداری و...)

برای مثال، به کار بستن رویه صحیح حسابداری تحصیل یک واحد اقتصادی توسط واحد اقتصادی دیگر، مسائل حسابداری نسبتاً پیچیده و مهمی را ایجاد می کند یا افزایش تعداد محصول شرکت می تواند منجر به افزایش فرایند مدت زمان تهیه بهای تمام شده محصولات گردد (هیات تدوین استانداردهای بین المللی حسابداری، ۲۰۰۸).

¹ Lobo and Zhou

² Dey

³ Hasan and Butt

⁴ Balasubramanian and George

⁵ IASB

مطالعات پیشین (ژائو و چنگ^۱، ۲۰۰۸؛ لی^۲، ۲۰۰۹ و بیدل و هیلاری^۳، ۲۰۰۶) بر این نکته اشاره کرده اند که پیچیدگی اطلاعات حسابداری و افزایش کیفیت حسابداری می‌تواند پیامدی چون افزایش کارایی سرمایه‌گذاری را در پی داشته باشد. از این رو در این پژوهش پیش‌بینی می‌شود که اطلاعات حسابداری با کیفیت، می‌تواند سرمایه‌گذاری در عملیات اصلی شرکت‌ها را افزایش دهد. این تحقیق می‌تواند موجب افزایش آگاهی و انتخاب بهینه سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری شود (باقرزادگان و خانمحمدی، ۱۳۹۷).

حاکمیت شرکتی

حاکمیت شرکتی یک مجموعه روابطی است بین سهامداران، مدیران و حساب‌برسان شرکت که متضمن برقراری نظام کنترلی بمنظور رعایت حقوق سهامداران جزء و اجرای درست مصوبات مجمع و جلوگیری از سوء استفاده‌های احتمالی می‌باشد. این قانون که مبتنی بر نظام پاسخگوئی و مسئولیت اجتماعی استوارست، مجموعه‌ای از وظایف و مسئولیتهایی است که باید توسط ارکان شرکت صورت گیرد تا موجب پاسخگوئی و شفافیت گردد.

راهبری شرکتی، به مجموعه فرایندها، رسمها، سیاستها، قوانین و نهادهایی گفته می‌شود که به روش یک شرکت از نظر اداره، راهبری و یا کنترل تأثیر بگذارد.

همچنین، راهبری شرکتی، روابط بین ذینفعان متعدد و هدفهایی را که بر اساس آنها شرکت اداره می‌شود را دربر می‌گیرد. ذینفعان اصلی، مدیرعامل، سهامداران و هیئت مدیره هستند. سایر ذینفعان عبارتند از: کارمندان، عرضه‌کنندگان کالا، مشتریان، بانکها و سایر وام‌دهندگان، قانون‌گذاران، محیط و به طور کلی جامعه. راهبری شرکتی یک عنصر اساسی در افزایش اعتماد سرمایه‌گذار، ارتقای حس رقابتی و درنهایت بهبود رشد اقتصادی است. این عنصر در صدر فهرست توسعه بین‌المللی قرار دارد.

"راهبری شرکتی قوانین، مقررات، ساختارها، فرایندها، فرهنگها و سیستمهایی است که موجب دستیابی به هدفهای پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می‌شود."

بررسی تعریف‌ها و مفاهیم راهبری شرکتی و مرور دیدگاههای صاحب‌نظران، حکایت از آن دارد که:

- راهبری شرکتی یک مفهوم چند رشته‌ای (حوزه‌ای) است که اهدافی واحد را به دنبال دارد:

- هدف‌نهایی راهبری شرکتی دستیابی به چهار مورد زیر در شرکتهاست:

۱- پاسخگویی، ۲- شفافیت، ۳- عدالت (انصاف)، ۴- رعایت حقوق ذینفعان

مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی شامل روشهایی هستند که تامین‌کنندگان سرمایه شرکت‌ها، به وسیله آنها اطمینان حاصل می‌کنند که سرمایه آنها به همراه سود آن، به آنها بر خواهد گشت (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۴).

در تعریف دیگری حاکمیت شرکتی شامل مکانیزم‌هایی است که مدیران را مجاب به اتخاذ تصمیم‌هایی می‌کند که حقوق سهامداران را رعایت کنند و ارزش بنگاه را برای سهامداران آن ماکزیمم کنند (دنيس و میهو، ۲۰۰۳). در تعاریف جدید بر

¹ Zhou and Chen

² Li

³ Biddle and Hilary

حقوق ذینفعان مانند کارکنان، تامین کنندگان، مشتریان، جامعه و دولت نیز تاکید می شود (سازمان همکاری اقتصادی توسعه، ۲۰۰۴).

دو معضل اساسی باعث می شود که نیاز به حاکمیت شرکتی بیشتر احساس شود. معضل نخست این است که در شرکت مشکل نظارت و یا تناقض در اهداف مالکان و مدیران وجود داشته باشد. در واقع مدیران ممکن است اهداف و مطلوبیت هایی داشته باشند که با اهداف سود آوری و حداقل بازگشت سرمایه سهامداران سازگاری نداشته باشد. معضل دوم این است که هزینه بستن قرارداد بالا باشد. از یک سو اگر بخواهیم همه شرایط را پیش بینی کنیم، زمان و هزینه زیادی را باید صرف کنیم. از سوی دیگر همواره شرایطی وجود خواهند داشت که پیش بینی نشده اند. از آنجا که نمی توان همه شرایط آینده را پیش بینی کرد نمی توان قرارداد جامع و کاملی تنظیم کرد که در صورت تخلف از آن نهاد قانونی بتواند در مورد آن قضاوت کند. در چنین شرایطی مالکان در شرایطی که قرارداد پیش بینی نشده است، اختیاردار سرمایه خود باشند (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۴). حال ممکن است این معضلات در سازمان های بزرگ که دارای مالکان متعددی هستند، رخ دهد. معمولاً این سهامداران خود قدرت تصمیم گیری در شرایط پیش بینی نشده و عدم اطمینان را ندارند. اگر چنین قدرتی داشتند از مدیران حرفه ای استفاده نمی کردند از سوی دیگر چون تعداد سهامداران زیاد است هماهنگ کردن آنها برای رسیدن به یک تصمیم یکسان بسیار دشوار است. بنابراین در چنین شرایطی عملاً اختیار تصمیم گیری در دست مدیران باقی خواهد ماند. حال این مدیران می توانند به میل خود هر طور که می خواهند عمل کنند. چون هر یک از سهامداران کوچک هستند و تعداد آنها زیاد است، هر یک به تنهایی هیچ انگیزه ای برای پذیرفتن هزینه های سنگین نظارت نخواهند داشت و با امید به این که بتوان از تلاش دیگران در نظارت، برای خود منفعت برد این وظیفه را به دیگران می سپارند. حال اینکه همین طور فکر می کنند و در نهایت نظارتی بر عملکرد مدیریت انجام نخواهد شد (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۴).

به این ترتیب ممکن است مدیران به هزینه مالکان، اهداف شخصی خود را دنبال کنند. به عنوان مثال به خود بیشتر پاداش بدهند یا دنبال سرمایه گذاری های غیر سودده برون، کارکنانی را که بهره وری ندارند اخراج نکنند. محصولات شرکت را به شرکت دیگر که خود مالک آن هستند ارزانتر بفروشند و یا در حالی که دیگر کارایی ندارند از کناره گیری خودداری کنند (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۴). موردی که در ادبیات بسیار در باره ی آن بحث می شود، مسأله متنوع سازی و گسترش حوزه کسب و کار می باشد که به نظر می رسد در راستای اهداف مدیران در خلاف اهداف مالکان قرار دارد. معمولاً مالکان چون می توانند در شرکت های مختلفی سرمایه گذاری کنند ریسک خود را در بین این شرکت ها پخش می کنند اما مدیران چون مجبورند در یک شرکت خاص مدیریت کنند، ریسک شکست در عملکرد را تحمل نمی کنند. معمولاً مدیران ریسک خود را با استفاده از تنوع و گسترش حوزه کاری سازمان کاهش می دهند. در صورتی که وجه نقد آزادی در شرکت وجود داشته باشد، مدیران تمایل دارند آن را در پروژه جدیدی سرمایه گذاری کنند. حتی اگر این پروژه ها از توجیه پذیری خوبی برخوردار نباشند. در حالی که ممکن است مالکان تمایل داشته باشند این وجوه نقد آزاد بر آنها باز گردد. اگر چه ممکن است گسترش و تنوع تا جایی که به حوزه کسب و کار اصلی شرکت مربوط است، باعث افزایش عملکرد باشد، اما درجایی که کسب و کار جدید با کسب و کار اصلی سازمان رابطه ای ندارد، باعث کاهش عملکرد می شود (جعفری سرشت، ۱۳۹۱).

با وجود چنین مشکلاتی ممکن است که دیگر سهامداران سرمایه خود را در اختیار بنگاهها قرار ندهند و بنابراین بنگاه برای تامین مالی خود که یکی از ارکان اساسی موثر بر عملکرد بنگاهها است، مشکل پیدا کند. از آنجا که سرمایه گذاران یکی از

ارکان رشد اقتصادی می باشد، رشد اقتصادی کشور با مشکل همراه خواهد شد (دنیس و میهو^۱، ۲۰۰۳). برای جلوگیری از بروز این مشکلات بنگاه نیاز به مکانیزم هایی دارد که به وسیله آن ها اطمینان حاصل شود مدیران در جهت رسیدن به اهداف سهامداران قدم بر می دارند. در قسمت بعدی به معرفی مکانیزم های حاکمیت شرکتی که سعی می کنند از بروز این مشکلات جلوگیری کنند می پردازیم.

مکانیزم های حاکمیت شرکتی

عده ای ممکن است اعتقاد داشته باشند از آنجا که مالکان اختیار دارند در هربنگاهی که می خواهند سرمایه گذاری کنند، رقابت در بازار باعث می شود که سرمایه ها در بنگاهی که کارایی بیشتری دارد جذب شود. به این ترتیب مدیران برای جذب سرمایه ها سعی می کنند که کارا عمل کنند و دیگر نیازی به مکانیزم خاصی نباشد. اما از آنجا که این سرمایه ها برای سهامداران به عنوان هزینه از دست رفته تلقی می شود. مالکان از سرمایه خود جدا می شوند و این رقابت نمی تواند به صورت لحظه به لحظه اتفاق بیفتد. بنابراین افرادی که سرمایه گذاری می کنند باید با مکانیزم هایی اطمینان حاصل کنند که سرمایه آن ها به آن ها باز خواهد گشت (رضازاده و کامیابی، ۱۳۹۴). در بسیاری از جوامع که نه نهادهای قانونی محکم و نه مکانیزم خاصی وجود دارد، سرمایه گذاری صورت می گیرد. دو عامل وجود دارد که می تواند این پدیده را توضیح دهد: یکی اهمیت سابقه برای مدیران و دیگری خوشبینی سهامداران. مدیران با این انگیزه سود سرمایه سهامداران را به آنها پرداخت می کنند که مجدداً در آینده بتوانند سرمایه جذب کنند. این مدیران خود در بازار مخصوصی با یکدیگر رقابت می کنند و سابقه برای ایشان مهم است. از سوی دیگر در برخی موارد صاحبان سرمایه بدون بررسی بنگاه، تنها با این دید که در کوتاه مدت سرمایه آن ها به آن ها باز خواهد گشت با خوشبینی سرمایه خود را در اختیار بنگاه قرار می دهند. ساختارهای هرمی که در آن بنگاه با گرفتن سرمایه از سرمایه گذاران جدید سود سرمایه گذاران قبلی را به آن ها می پردازند این عمل را توجیه می کنند (رضازاده و کامیابی، ۱۳۹۴). اما این عوامل اگر چه در کوتاه مدت قادر به جذب سرمایه برای بنگاه می باشند، در بلند مدت اثر خود را از دست می دهند. برای جذب سرمایه در بلند مدت، بنگاه به مکانیزم هایی نیاز دارد که به وسیله آن ها بتوانند بر عملکرد مدیران نظارت کند (رضازاده و کامیابی، ۱۳۹۴). در ادامه به توضیح مکانیزم های داخلی که باعث نظارت بر عملکرد مدیران می شود می پردازیم.

۱- هیات مدیره

سهامداران معمولاً از جانب خود افراد خبره ای را انتخاب می کنند که با نظارت بر عملکرد مدیران از منافع و اهداف ایشان دفاع کنند. این گروه هیأت مدیره نام دارند (شلیفرو ویشنی^۲، ۱۹۹۷). هیأت مدیره دو وظیفه اصلی دارند که یکی نظارت بر عملکرد مدیران است و دیگری کمک به مدیران در تصمیم گیری های حساس مانند تعیین مأموریت، چشم انداز و یا حوزه کسب و کار می باشد. این گروه می توانند با استخدام، استخراج، و پاداش دهی به مدیران بر عملکرد مدیران نظارت کنند و در نتیجه از منافع سهامداران در مقابل مدیران دفاع کنند (دنیس و میهو^۳، ۲۰۰۳). اعضای هیأت مدیره باید نسبت به موقعیت، شرایط و ریسک شرکت آگاه باشند، نسبت به حوزه کسب و کار شرکت کاملاً مطلع باشند و در نهایت نسبت به حمایت از

¹ Denis and Mihov

² Shleifer and Vishny

³ Denis and Mihov

حقوق سهامداران وفادار باشند (صدیقیان، ۱۳۸۸). ساختار هیأت مدیره می تواند بسیار متفاوت باشد. معمولاً اعضای هیأت مدیره از مدیران، کارکنان داخلی، سهامداران، تامین کنندگان، مشتریان و یا افرادی که کاملاً از بنگاه مستقل هستند تشکیل می شوند. به عنوان مثال در کشور ژاپن اعضای هیأت مدیره را اغلب افراد داخلی شرکت تشکیل می دهند. در واقع در ژاپن برای هویت اعضای هیأت مدیره قانون تعیین نمی کنند. تنها وظایفی را که آنها باید در قبال حفاظت از منابع سهامداران و نظارت بر عملکرد مدیران انجام دهند، معین می کنند (صدیقیان، ۱۳۸۸).

۲- تئوری ساختار مالکیت^۱

باید توجه داشت که تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد و بازده شرکتها موضوعی پیچیده و چند بعدی است. به همین دلیل انواع تعارض و تضاد منافع بین اشخاص و گروهها را می توان انتظار داشت که از جمله آنها می توان به تضاد منافع بین مالکان و مدیران، سهامداران و طلبکاران، سهامداران حقیقی و حقوقی، سهامداران درونی و بیرونی و غیره اشاره نمود. با وجود این، یکی از مهم ترین ابعاد تئوری نمایندگی به ناهمگرایی منافع بین مدیران و سهامداران مربوط می شود که موضوع اصلی اکثر تحقیقات در این زمینه را تشکیل می دهد. به اعتقاد صاحب نظران، سهامداران همواره باید نظارت مؤثر و دقیقی را بر مدیریت اعمال نمایند و همواره تلاش کنند تا از ایجاد مغایرت در اهداف و بروز انحراف در تلاش های مدیران جلوگیری شود. البته در هر صورت سهامداران با انتخاب مدیران و تفویض قدرت تصمیم گیری به آنان تحت شرایطی ممکن است در موضع انفعال قرار داشته باشند که شدت و ضعف آن بستگی زیادی به عملکرد، صحت و دقت تصمیمات سهامداران دیگر خواهد داشت (فخاری و یوسفعلی تبار، ۱۳۸۹).

۳- نظریه نمایندگی

یکی از موضوعات مطرح در خصوص ترکیب مالکیت تئوری نمایندگی در شرکتهاست. این تئوری در اصل به مبحث تضاد منافع بین مالکان و مدیران می پردازد، تضاد و تعارضی که از دوگانگی و اختلاف بین اهداف مدیران و اهداف سهامداران نشأت می گیرد. در حالی که هدف اصلی سهامداران به حداکثر رسیدن ثروت خود از طریق حداکثر شدن ارزش شرکت است معمولاً دنبال کردن چنین هدفی از سوی مدیران مورد غفلت واقع می شود و در نتیجه سهامداران نسبت به استفاده بهینه از سرمایه و ثروت خود توسط مدیران دچار تردید می شوند (رضازاده و کامیابی، ۱۳۹۴).

طبق تعریف جنسن و مک لینگ "رابطه نمایندگی قراردادی است که براساس آن صاحب کار یا مالک، نماینده یا عامل را از جانب خود منصوب و اختیار تصمیم گیری را به او تفویض می کند".

در روابط نمایندگی، هدف مالکان حداکثرسازی ثروت است و لذا به منظور دستیابی به این هدف بر کار نماینده نظارت می کنند و عملکرد او را مورد ارزیابی قرار می دهند.

براساس تئوری نمایندگی، مالکان یا سهامداران که با هدف کسب حداکثر بازده در مقابل ریسک معقول در یک شرکت سرمایه گذاری کرده اند از طریق انتخاب فرد یا افرادی به عنوان مدیر یا مدیران شرکت اهداف خود را دنبال می کنند اما در موارد زیادی به دلیل جدا بودن مالکیت از مدیریت ممکن است اهداف دو گروه یاد شده در یک راستا قرار نداشته باشد. در نتیجه، تلاش های مدیران لزوماً در راستای نیل به اهداف سهامداران به کار گرفته نمی شود و به این ترتیب نوعی تضاد منافع بین آنها به وجود می آید. این معضل که از سالها پیش مورد توجه سهامداران و کارشناسان حوزه مالی و سرمایه گذاری قرار

¹ Ownership Structure Theory

گرفته است منجر این امر گردیده که برای حل مشکل از عوامل و ابزارهای انگیزشی استفاده شود. در نتیجه، هزینه‌هایی از ناحیه مغایرت نتایج عملکرد مدیران و انتظارات سهامداران، به کارگیری عوامل انگیزشی و استفاده از فرآیندها و سیاست‌های نظارتی برای سهامداران ایجاد شده است که از آنها به عنوان هزینه‌های نمایندگی یاد می‌شود. بدین ترتیب می‌توان انتظار داشت که وجود تضاد منافع در شرکت‌های سهامی به طور معمول وجود داشته باشد زیرا هیچگاه مدیران مالک صد در صد سهام نیستند. حتی هنگامی که مدیران بخشی از سهام شرکت را در اختیار دارند با توجه به اینکه حاصل تلاش‌ها و تدابیر آنان به طور ۱۰۰٪ نصیب خودشان نمی‌شود ممکن است از تمامی توان خود برای حداکثر کردن ثروت سهامداران بهره نگیرند. این وضعیت در شرکت‌های بزرگتر با شدت بیشتری نمود پیدا می‌کند که مدیران درصد کمی از سهام را در تملک خود دارند.

در یک دسته‌بندی کلی هزینه‌های نمایندگی را می‌توان به سه گروه اصلی زیر تقسیم کرد:

- ۱- هزینه‌ها و مخارج مربوط به نظارت، مانند هزینه‌های حسابرسی؛
- ۲- هزینه‌های مربوط به ساختار سازمانی و فرآیند ایجاد محدودیت برای مدیران، از قبیل انتصاب افرادی خارج از شرکت در ترکیب هیأت مدیره؛
- ۳- هزینه‌های فرصت از دست رفته که می‌تواند در اثر محدود کردن اختیارات مدیریت برای شرکت به وجود آید (جعفری سرشت، ۱۳۹۱).

حال که ترکیب سهامداری و به‌ویژه مالکیت مدیران در شرکت از موضوعات مهمی است که می‌تواند هزینه‌ها و یا فرصت‌هایی را در موقعیت‌های مختلف برای شرکت به وجود آورد باید دید چگونه می‌توان ساختار مالکیتی مناسبی را مورد توجه قرار داد که از یک سو تلاش‌های مدیریت در راستای تأمین اهداف سهامداران باشد و از سوی دیگر حتی‌الامکان هزینه‌های نمایندگی به حداقل ممکن برسد. در این زمینه تحقیقات و تجربیات متعددی پیش رو قرار دارد اما تنها بخشی از آنها به بررسی اثر ترکیب مالکیت بر این موضوع پرداخته‌اند و مالکیت مدیران را مورد توجه قرار داده‌اند (کلین^۱، ۲۰۰۲).

پیچیدگی اطلاعات حسابداری

سرمایه‌گذاران صنعتی نیز یک نقش بسیار مهمی را در چین در داد و ستد اطلاعات حسابداری ایفا می‌کنند. همچنین، سرمایه‌گذاران صنعتی می‌توانند با سرعت بیشتری به اطلاعات حسابداری ناهنجار پاسخ داده و در نتیجه کارایی بازار را بهبود دهند. ما اعتقاد داریم که در طولانی مدت، اطلاعات حسابداری باکیفیت بالا، می‌توانند به این سرمایه‌گذاران در جهت شناسایی کارایی سرمایه‌گذارها کمک کنند (دجو^۲، ۲۰۰۲). همچنین، فشارهای دیگر بازار مانند سرمایه‌گذاران تکی و رسانه‌ها، توجه بسیار زیادی را برای تفسیر اطلاعات حسابداری معطوف می‌کنند و در نتیجه اضطراب و نظارت بر روی مدیریت رفتار سرمایه‌گذاری حاکم می‌شود. تئوری پیچیدگی چارچوبی برای فکر کردن و در نظر گرفتن جهان ارائه می‌کند. این تئوری رویدادی را پیش‌بینی نمی‌کند، اما قادر است به سازمان جهت شناسایی قابلیت‌ها و یافتن ریسک‌های آنها کمک کند. پیچیدگی سیستم ناشی از قواعد پیچیده نمی‌باشد، بلکه ناشی از رفتار پیچیده‌ای است که از روابط درون‌سازمانی، تعاملات متقابل و ارتباطات

¹ Klein

² Dechow

دوجانبه عوامل در داخل و بین سیستم و محیط به وجود می‌آید (العمودی و کومار^۱، ۲۰۱۷). پیچیدگی یکی از مهم‌ترین موضوعات گزارشگری مالی است و در میان آنها ابزارهای مالی از همه پیچیده‌تر است. بورس اوراق بهادار آمریکا (۲۰۰۸) پیچیدگی گزارشگری مالی را اینگونه تعریف می‌کند: "مشکل استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی به منظور درک و تجزیه و تحلیل جزئیات فعالیت‌های اقتصادی و عملکرد شرکت از طریق پر کردن افشای اطلاعات حسابداری در فرم 10-k" (بورس اوراق بهادار آمریکا، ۲۰۰۸). پترسون^۲ (۲۰۱۲) نیز پیچیدگی اطلاعات حسابداری را چنین بیان کرد: "پیچیدگی ناشی از مشکلات ذاتی در استفاده از اصول پذیرفته شده حسابداری و ترسیم فعالیت‌های اقتصادی یک شرکت برای شناخت و اندازه‌گیری عناصر صورت‌های مالی با استفاده از قواعد حسابداری است." (پترسون، ۲۰۱۲).

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

نظری و همکاران (۱۳۹۸) تاثیر پیچیدگی اطلاعات حسابداری (تنوع محصول و صورت‌های مالی تلفیقی) بر شکست‌های حسابرسی از کلاهبرداری شرکت را بررسی کردند. جامعه آماری این تحقیق از ۱۰۸ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ تشکیل شده است. نتایج تجربی نشان می‌دهد این تحقیق نشان داد که صورت‌های مالی تلفیقی بر شکست‌های حسابرسی از کلاهبرداری شرکت تاثیر معناداری دارد. همچنین تنوع محصول بر شکست‌های حسابرسی از کلاهبرداری شرکت تاثیر معناداری دارد. افزایش پیچیدگی اطلاعات شرکت‌ها با افزایش ارزش افزایش می‌یابد. افزایش (RPTs) پولی کلی معاملات مربوط به شخص، به ویژه معاملات مبتنی بر مبادلات مبتنی بر درآمد پیچیدگی اطلاعات شرکت‌ها، شفافیت اطلاعات را کاهش می‌دهد عدم تقارن بین مدیران و حساب‌رسان منجر به افزایش ریسک حسابرسی می‌شود.

جودی و همکاران (۱۳۹۸) کیفیت حاکمیت شرکتی درونی و بیرونی، عدم تقارن اطلاعاتی و نگهداشت وجه نقد را بررسی کردند. یافته‌ها نشان دادند در شرایط عدم تقارن اطلاعاتی، کیفیت حاکمیت شرکتی قوی (ضعیف) بر رابطه بین نگهداشت وجه نقد و ارزش شرکت تاثیر مثبت (منفی) و معناداری دارد؛ این نتایج نه تنها با لحاظ کردن دو بعد درونی و بیرونی حاکمیت شرکتی به صورت مجزا به تأیید رسید، بلکه با تلفیق ابعاد درونی و بیرونی کیفیت حاکمیت شرکتی نیز تأیید شد. و همچنین در شرایط عدم تقارن اطلاعاتی، وجود سازوکارهای حاکمیت شرکتی قوی مانع از بروز هزینه‌های نمایندگی می‌شود و از این طریق ارزش شرکت افزایش می‌یابد.

صالحی و همکاران (۱۳۹۶) تاثیر پیچیدگی اطلاعات حسابداری بر تاخیر ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده و عدم تقارن اطلاعاتی با تاکید بر نقش کیفیت حسابرسی را بررسی کردند. برای آزمون فرضیات تعداد ۸۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در طی دوره زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ از طریق رگرسیون داده‌های ترکیبی بررسی شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری بر مدت زمان تهیه صورت‌های مالی توسط شرکتها ندارد ولی منجر به افزایش تاخیر در زمان فرآیند حسابرسی می‌گردد. از سوی دیگر تاخیر در ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده

¹ Alamoudi and Kumar

² Petersen

سبب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی می‌گردد. همچنین اثر تعاملی تخصص حسابرس و پیچیدگی اطلاعات حسابداری با تاخیر مدت زمان فرایند گزارش حسابرسی رابطه منفی معناداری دارد.

محمدی و گلدوست (۱۳۹۴) در پژوهشی رابطه بین حاکمیت شرکتی و سطح نگهداشت وجه نقد را بررسی کردند. آنها نشان دادند که بین متغیرهای اتکا بر بدهی، مالکیت نهادی و استقلال هیئت مدیره با سطح نگهداشت وجه نقد رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

پیشینه خارجی

ابیوت^۱ (۲۰۱۹) در مقاله‌ای تاثیر حاکمیت شرکتی و ارتباطات سیاسی بر عدم تقارن اطلاعات را بررسی کرد. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که به جز نقش مدیر عامل بقیه عوامل حاکمیت شرکتی بر عدم تقارن اطلاعات تاثیر معناداری دارد. و همچنین ارتباطات سیاسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر عدم تقارن اطلاعات را تعدیل می‌کند.

موسوا و همکاران^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی اثر حاکمیت شرکتی را بر عدم تقارن اطلاعات بررسی کردند. نتایج آنها نشان می‌دهد بین حاکمیت شرکتی و عدم تقارن اطلاعاتی رابطه منفی و معناداری برقرار است؛ به طوری که هر چه حاکمیت شرکتی قوی‌تری بر شرکت‌ها حاکم باشد، عدم تقارن اطلاعاتی کاهش پیدا می‌کند.

هیتاش و همکاران^۳ (۲۰۱۷) به بررسی رابطه بین پیچیدگی گزارشگری حسابداری و رفتار تحلیل‌گر پرداخت. آنها در این پژوهش از XBRL به عنوان معیار پیچیدگی حسابداری استفاده کردند و دریافتند که تحلیل‌گران مالی، پیچیدگی گزارش‌گری حسابداری را کمتر پوشش می‌دهند.

فرضیه پژوهش

مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

فرضیات فرعی پژوهش

- ۱- نسبت اعضا موظف بر اعضا هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.
- ۲- کمیته حسابرسی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.
- ۳- مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

معرفی و اندازه‌گیری متغیرها

متغیر مستقل

حاکمیت شرکتی

حاکمیت شرکتی بر اساس ۵ معیار زیر اندازه‌گیری می‌شود (آبیونت، ۲۰۱۹)

استقلال هیات مدیره (MBM)

تعداد اعضای مستقل در ترکیب هیات مدیره تقسیم بر تعداد کل اعضای هیات مدیره

¹ Abiot

² Musova at el

³ Hoitash at el

نقش مدیر عامل (CEOR)

بر اساس منافع مالکین شرکت را در دارایی‌های شرکت، که پس از کسر بدهی‌های آن شرکت، بدست آمده است، نشان می‌دهد.

مالکیت نهادی (IO)

مجموع درصد سهام شرکت که متعلق به بانک‌ها، بیمه‌ها، نهادهای مالی

متغیر وابسته

پیچیدگی اطلاعات مالی

پیچیدگی اطلاعات حسابداری به عنوان متغیر وابسته پژوهش می‌باشد که از سه فاکتور صورت‌های مالی تلفیقی، وجود بیش از یک نوع محصول و وجود اقلام تعهدی بیش از سطح میانگین را شامل می‌شود در صورتی که شرکتها هر سه فاکتور زیر را همزمان دارا باشند به عنوان شرکتهای دارای پیچیدگی بیشتر شناسایی و در آن صورت مقدار پیچیدگی برابر ۱ در غیر این صورت برابر ۰ (صالحی و همکاران، ۱۳۹۶).

متغیر کنترلی

متغیرهای کنترلی بر اساس تحقیقات آبیونت (۲۰۱۹) در این تحقیق گنجانده شده است.

اندازه موسسه حسابرسی (AFI): برابر است با لگاریتم تعداد اعضا

اندازه شرکت (SIZE): برابر است با لگاریتم طبیعی کل دارایی

اهرم مالی (LEV): برابر است با کل بدهی بر دارایی

موجودی به کل دارایی (ITA)

مطالبات به کل دارایی (CTA)

روش تحقیق

تحقیق پیش‌رو بر پایه هدف بخش تحقیقهای کاربردی بوده و از دیدگاه رویه انجام کار جزء تحقیقات همبستگی از نوع علی می‌باشد و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از رگرسیون پانلی بهره‌جویی خواهد گردید. طرح پژوهش از گونه شبه تجربی و با بهره‌جویی از رویکرد پس‌رویدادی (از راه اطلاعات گذشته) می‌باشد. از رویه پس‌رویدادی هنگامی بهره‌جویی می‌گردد که پژوهشگر پس از وقوع رویدادها به تجسس موضوع می‌پردازد. علاوه بر این دستکاری متغیرهای مستقل ممکن نیست

جامعه آماری و حجم نمونه

تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷، جامعه آماری تحقیق حاضر را تشکیل می‌دهند.

در این پژوهش برای تعیین نمونه‌آماري از رویه تکنیک غربالگری بهره‌جویی گردیده. برای انتخاب نمونه آماری، شرکت‌هایی که دارای خصوصیت‌های ذیل بودند به مثابه نمونه انتخاب و بقیه حذف شدند:

- ۱- شرکت‌های مورد نظر از ابتدا تا انتهای تحقیق در عضویت بورس اوراق بهادار باشند.
 - ۲- شرکت‌های مورد نظر جزو بانک‌های واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ و لیزینگ نباشند.
 - ۳- شرکت‌هایی که اطلاعات مربوط به متغیرها وجود نداشت از جامعه حذف می‌گردند (اطلاعات در دسترس باشند).
 - ۴- سهام شرکت‌ها در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ در بورس اوراق بهادار معامله شده باشد.
 - ۵- سال مالی شرکت‌ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.
- پس از حذف محدودیت‌ها ۱۴۱ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

در تحقیق حاضر نیز با توجه به ماهیت داده‌ها و ساختار و قالب فرضیه‌ها، داده‌ها با بهره‌جویی از نرم‌افزار ایویوز تجزیه و تحلیل میشوند. به اینصورت که داده‌های خام کسب‌شده از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در نرم‌افزار صفحه گسترده (excel) با بهره‌جویی از فرمول‌های متناسب به متغیرهای مورد تفحص مبدل گشته و در گام بعدی به کمک نرم‌افزار آماری ایویوز به صورت توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شده‌اند. آمار توصیفی در پژوهش پیش‌رو در آغاز آمارهای توصیفی برای متغیرهای مدل رگرسیون ارائه شده است. شاخص‌های توصیف داده‌ها، دربردارنده شاخص‌های مرکزی (میانگین و میانه)، شاخص‌های پراکندگی (مثل واریانس و انحراف معیار) برای یک‌به‌یک متغیرهای پژوهش محاسبه شده است. این آمارها شمای کلی از جزء جزء متغیرهای مدل حاصل می‌شود. برای آمار توصیفی پژوهش از روش رگرسیون لجستیک استفاده شده است.

آمار توصیفی پژوهش

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی	مینیمم	ماکزیمم	
AC	۰/۵۴۲۸۵۷	۰/۴۹۸۶۰۵	-۰/۱۷۲۰۶۲	۱/۰۲۹۶۰۵	۰/۰۰۰۰	۱/۰۰۰۰	پیچیدگی اطلاعات مالی
MBM	۰/۳۲۸۰۱۹	۰/۱۹۳۸۴۳	۰/۴۲۰۰۵۱	۳/۲۰۴۳۲۸	۰/۰۰۰۰	۱/۰۰۰	استقلال هیات مدیره
CEOR	۰/۱۳۰۶۷۶	۰/۱۴۴۸۸۵	۵/۵۲۷۷۸۰	۶۳/۱۹۸۱۰	۰/۰۰۰۳۸۹	۲/۰۸۳۳۷۷	نقش مدیر عامل
IO	۷۸/۱۲۴۴۱	۱۲/۶۰۷۱۵	-۰/۷۷۴۱۹۰	۲/۸۸۴۶۱۳	۹۸/۷۴۰۰۰	۴۱/۳۵۰۰۰	مالکیت نهادی
AFI	۰/۴۰۴۷۵۷	۰/۱۵۱۶۳۵	۰/۰۷۸۵۵۰	۱/۴۶۶۶۷۹	۰/۱۴۱۹۶۶	۰/۶۶۱۵۵۸	اندازه موسسه حسابرسی
LEV	۰/۶۵۹۱۲۱	۰/۲۹۱۲۶۱	۱/۶۹۲۶۳۶	۹/۲۹۴۴۳۰	۰/۰۶۵۷۶۰	۲/۳۸۳۶۸۱	اهرم مالی
SIZE	۱۳/۷۳۳۱۵	۱/۴۱۸۷۲۳	۰/۶۸۴۴۳۸	۳/۸۶۰۹۱۲	۱۰/۵۰۴۵۵	۱۹/۰۰۹۳۸	اندازه شرکت
ITA	۳/۵۴۳۰۴۵	۱۶/۸۴۹۰۹	۸/۶۸۳۰۷۰	۸۷/۰۷۶۷۷	۰/۰۰۰۰	۲۱۵/۴۳۴۲	موجودی بر کل دارایی

۲۹۶/۸۰۰۹	۰/۰۰۰۰	۸۸/۶۴۵۲۸	۸/۶۸۶۲۰۲	۲۲/۸۶۸۰۵	۴/۷۴۴۸۲۷	CTA	مطالبات بر کل دارایی
----------	--------	----------	----------	----------	----------	-----	-------------------------

آزمون فرضیات پژوهش

فرضیه اصلی: مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. با توجه به اینکه متغیر وابسته بصورت متغیر مجازی (صفر و یک) می باشد، برای آزمون فرضیه تحقیق از رگرسیون لجستیک استفاده خواهد شد.

برای بررسی معنی داری کل مدل از آزمون نسبت درستنمایی (LR) استفاده می شود. با توجه به اینکه سطح معنی داری بدست آمده برای این آزمون کمتر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می شود که کل مدل معنی دار می باشد. به منظور بررسی برازش مدل برآورد شده بالا از آزمون هاسمر- لمشو استفاده شده با توجه به اینکه سطح معنی داری آماره آزمون هاسمر- لمشو بزرگتر از ۰/۰۵ است، بنابراین نتیجه می شود که مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است (سطح معنی داری بزرگتر از ۰/۰۵ در آماره هاسمر لمشو نشان دهنده مناسب بودن برازش مدل می باشد). آماره R^2 مک فادن برای مدل ۰/۹۶ می باشد. بر اساس آماره R^2 مک فادن که نیکویی برازش مدل را اندازه گیری می نماید (هر چه این شاخص نزدیک به یک باشد، میزان تطابق مدل با واقعیت بیشتر بوده و به عبارتی نیکویی برازش بیشتر است و بالعکس هر چه مقدار شاخص به صفر نزدیک تر باشد نیکویی برازش کمتر خواهد بود) می توان نتیجه گرفت که مدل دارای برازش مناسبی می باشد (جدول ۲).

فرضیه فرعی ۱: استقلال هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

برای بررسی فرضیه تحقیق با استفاده از اطلاعات جدول ۳ می توان گفت: مقدار ضریب استقلال هیات مدیره (MBM) برابر ۴/۲۵۸۱۶۱ می باشد. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که استقلال هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر مثبت و معنی داری دارد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه تحقیق یعنی "استقلال بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد." با اطمینان ۹۵ درصد مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه فرعی ۲: نقش مدیر عامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

برای بررسی فرضیه تحقیق با استفاده از اطلاعات جدول ۳ می توان گفت: مقدار ضریب نقش مدیرعامل (CEOR) برابر ۰/۱۷۶۳۶۷ می باشد. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر بیشتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که نقش مدیرعامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارند. با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه تحقیق یعنی "نقش مدیرعامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد." رد می شود.

فرضیه فرعی ۳: مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد.

برای بررسی فرضیه تحقیق با استفاده از اطلاعات جدول ۳ می توان گفت: مقدار ضریب مالکیت نهادی (IO) برابر ۴/۳۱۱۱۴۰ می باشد. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر مثبت و معنی داری دارد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که

فرضیه تحقیق یعنی "مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد." با اطمینان ۹۵ درصد مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه اصلی: مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. با توجه به اینکه دو بعد (استقلال هیات مدیره و مالکیت نهادی) از سه بعد حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر دارد. بنابراین نتیجه‌گیری می‌شود که حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. پس فرضیه فوق "حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد." تاثیر معناداری دارد. باتوجه به یافته‌های جدول ۴ نیز می‌توان گفت که مدل ارائه شده توانایی پیش بینی ۹۹/۶ درصد از شرکت‌ها که اطلاعات مالی پیچیده‌ای ندارند، و ۹۹/۳ درصد از شرکت‌ها اطلاعات مالی پیچیده دارند. همچنین در کل می‌توان گفت که مدل ارائه شده توانایی ۹۹/۵ درصدی پیچیدگی اطلاعات حسابداری را دارا می‌باشد.

جدول (۲): شاخص‌های برازش مدل

آماره	مقدار آماره	سطح معنی داری
هاسمر - لمشو (Lemeshow & Hosmer)	۳/۸۶۲۴	۰/۸۵۹۴
آماره LR	۷۴۷/۷۱۰۸	۰/۰۰۰
R^2 مک فادن (McFadden)	۰/۹۶۸۲	—

جدول (۳): ضرایب متغیرها و آزمون معنی داری ضرایب

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته AC		
	مقدار ضریب	آماره Z	سطح معنی داری
MBM	۴/۲۵۸۱۶۱	۱۳/۹۶۳۶۷	۰/۰۰۰
CEOR	۰/۱۷۶۳۶۷	۰/۰۴۶۲۳۲	۰/۸۰۵
IO	۴/۳۱۱۱۴۰	۳/۲۹۲۸۹۲	۰/۰۰۱
AFI	۱۹۵/۱۳۲۳	۳/۷۷۱۰۷۵	۰/۰۰۰
LEV	۱/۳۲۹۲۷۳	۰/۷۵۳۱۷۰	۰/۴۵۱
SIZE	-۱/۲۱۶۴۶۰	-۲/۱۱۷۵۵۱	۰/۰۳۴
ITA	۰/۰۲۲۹۳۷	۰/۰۳۸۸۶۴	۰/۹۶۹
CTA	-۰/۰۷۳۴۲	-۰/۰۱۷۴۳۹	۰/۹۸۶
C	-۵۲/۱۱۳۲۸	-۳/۱۵۸۷۲۲	۰/۰۰۱
آماره F	۷۵۷/۲۴		
سطح معنی داری	۰/۰۰۰۰		
دوربین واتسون	۱/۸۶		
ضریب تعیین	۰/۹۸		

جدول (۴): جدول پیش بینی

مشاهدات		پیش بینی شده		
		پیچیدگی اطلاعات		درصد پیش بینی کل
		۰	۱	
پیچیدگی	۰	۲۲۵	۱	۹۹/۶
اطلاعات	۱	۲	۳۰۲	۹۹/۳
درصد پیش بینی کل		۹۹/۵		

بحث و نتیجه گیری

با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که استقلال هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر مثبت و معنی داری دارد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه تحقیق یعنی "استقلال بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد" با اطمینان ۹۵ درصد مورد تایید قرار می گیرد. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر بیشتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که نقش مدیرعامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارند. با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه تحقیق یعنی "نقش مدیرعامل بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد" رد می شود. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، نتیجه می شود که مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر مثبت و معنی داری دارد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه تحقیق یعنی "مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد" با اطمینان ۹۵ درصد مورد تایید قرار می گیرد. با توجه به اینکه دو بعد (استقلال هیات مدیره و مالکیت نهادی) از سه بعد حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر دارد. بنابراین نتیجه گیری می شود که حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. پس فرضیه فوق "حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد" یافته های حاضر با یافته های نظری و همکاران (۱۳۹۸) و هیتاش و همکاران^۱ (۲۰۱۷) همسو می باشد.

پیشنهادات حاصل از پژوهش

با توجه به اینکه استقلال هیات مدیره بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. پیشنهاد می شود که سرمایه گذاران، سهامداران و مدیران به استقلال هیات مدیره توجه داشته باشند تا در سرمایه گذاری انتخاب درستی داشته باشند. با توجه به اینکه مالکیت نهادی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد. پیشنهاد می شود که مدیران و سرمایه گذاران به مالکیت نهادی توجه ویژه ای داشته باشند.

¹ Hoitash at el

با توجه به اینکه حاکمیت شرکتی بر پیچیدگی اطلاعات حسابداری تاثیر معناداری دارد شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود ساز و کارهای مناسب جهت نظارت لازم و کافی بر تصمیم‌گیری‌های مدیران و زمینه‌های بهبود پیچیدگی اطلاعات حسابداری ایجاد شود تا از این طریق بسترهای لازم برای پایش دقیق‌تر رفتارهای مدیران و افزایش بهره‌وری سرمایه‌گذاری به وجود آید؛ چرا که این موضوع به احتمال زیاد موجب به کارگیری سرمایه در عملیات اصلی شرکت می‌شود و از پیامدهای منفی سرمایه‌گذاری خارج از عملیات شرکت جلوگیری می‌کند. به سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران و سایر استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی پیشنهاد می‌شود که در بررسی‌ها و تحلیل‌های خود برای سرمایه‌گذاری به پیچیدگی اطلاعات و مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی توجه کنند.

منابع

- ✓ ایزدی‌نیا، ناصر، فدوی، محمدحسن، امینی‌نیا، میثم، (۱۳۹۳)، بررسی تاثیر پیچیدگی حسابداری و شفافیت گزارشگری مالی شرکت بر تاخیر در ارائه گزارش حسابرس، فصلنامه دانش حسابرسی، شماره ۵۴، صص ۸۷-۱۰۱.
- ✓ باباجانی، جعفر، عبدی، مجید، (۱۳۸۹)، رابطه حاکمیت شرکتی و سود مشمول مالیات شرکتها، مجله پژوهشهای حسابداری مالی، شماره ۳، صص ۶۵-۸۵.
- ✓ باقرزادگان، رضا، خانمحمدی، محمدحامد، (۱۳۹۷)، بررسی رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و حاکمیت شرکتی با سرمایه‌گذاری در عملیات اصلی شرکت، حسابداری مدیریت، شماره ۴۰، صص ۱-۴۰.
- ✓ جعفری سرشت، داوود، (۱۳۹۱)، بررسی ترکیب مطلوب سهامداری در بازار سرمایه، گزارش پژوهشی مدیریت توسعه و مطالعات اسلامی بورس اوراق بهادار تهران.
- ✓ جودی، سمیرا، منصورفر، غلامرضا، دیدار، حمزه، (۱۳۹۸)، کیفیت حاکمیت شرکتی درونی و بیرونی، عدم تقارن اطلاعاتی و نگهداشت وجه نقد: افزایش یا کاهش ارزش شرکت؟، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱، صص ۳۹-۶۴.
- ✓ رحیمیان، نظام‌الدین، صالح‌نژاد، سید حسن، سالکی، علی، (۱۳۸۸)، رابطه میان برخی سازوکارهای حاکمیت شرکتی و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۶، صص ۷۱-۸۶.
- ✓ رضازاده، یزدان، کامیابی، یحیی، (۱۳۹۴)، بررسی اثر مکانیزم‌های راهبری شرکتی بر هزینه‌های سرمایه‌حقوق صاحبان سهام شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران، اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری با رویکرد ارزش آفرینی، تهران.
- ✓ صالحی، اله‌کرمی، بزرگمهریان، شاهرخ، جنت‌مکان، حسین، (۱۳۹۶)، بررسی تاثیر پیچیدگی اطلاعات حسابداری بر تاخیر ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده و عدم تقارن اطلاعاتی با تاکید بر نقش کیفیت حسابرسی، دانش حسابداری مالی، شماره ۳، صص ۸۷-۱۱۶.
- ✓ صدیقیان، امیر حسین، (۱۳۸۸)، اثر ساختار مالکیت و هیات مدیره به عنوان مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر ارزش شرکتها، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اقتصاد.
- ✓ صفری گرایلی، مهدی، بالارستاقی، عالی، (۱۳۹۳)، بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۱۲، صص ۹۳-۱۱۲.

- ✓ عزیزی، عبدالرحمن، مقدم، عبدالکریم، عبدلی، ناصر، (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و مدیریت سود بر هزینه چسبندگی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سومین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت، تهران.
- ✓ فخاری، حسین، یوسفعلی تبار، نصیبه، (۱۳۸۹)، بررسی رابطه بین سیاست تقسیم سود و حاکمیت شرکتی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، شماره ۴، صص ۶۹-۱۵۲.
- ✓ محمدی، منصور، گلدوست، مجید، (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین ویژگی های حاکمیت شرکتی و وجه نقد نگهداری شده. بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، صص ۲۶۳-۲۷۸.
- ✓ نظری، حمیدرضا، نخعی، حبیب اله، راضی، نرگس، (۱۳۹۸)، تاثیر پیچیدگی اطلاعات حسابداری (تنوع محصول و صورت های مالی تلفیقی (بر شکستهای حسابرسی از کلاهبرداری شرکت)، چهارمین کنفرانس ملی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد با تاکید بر بازاریابی منطقه ای و جهانی.
- ✓ نیکبخت، محمدرضا، طاهری، زهرا، (۱۳۹۳)، بررسی رابطه بین سازوکارهای راهبری شرکتی و ریسک سیستماتیک، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، صص ۱۰۹-۱۲۶.
- ✓ Abiot, T. (2019). The impact of corporate governance and political connections on information asymmetry: International evidence from banks in the Gulf Cooperation Council member countries. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 2(21), 1-47.
- ✓ Advisory Committee on Improvements to Financial Reporting, Final Report of the Committee on Improvements to Financial Reporting to the United States Securities and Exchange Commission, Washington DC: SEC, 2008
- ✓ Alamoudi D, Kumar A (2017) Information System Complexity and Business Value, *International Journal of Economics & Management Sciences* : 400. doi:10.4172/2162-6359.1000400.
- ✓ Balasubramanian, N., & George, R. (2012). Corporate governance and the Indian institutional context: emerging mechanisms and challenges in conversation with K.V. Kamath, Chairman, Infosys and ICICI Bank. *IIMB Management Review*, 24(4), 215-233.
- ✓ Biddle, G., Hilary, G., (2006). Accounting quality and firm-level capital investment. *Journal of Accounting Review*. 81(5), 963-982.
- ✓ Dechow, P. (2002). "The quality of accruals and earnings: the role of accruals in estimation errors", *The Accounting Review*, 77, PP. 35-59.
- ✓ Denis, D. J., Mihov, V. T. (2003). the choice among bank debt, nonbank private debt and public debt: Evidence from new corporate borrowings. *Journal of Financial Economics*, 70: 3-28.
- ✓ Dey, A. (2008). Corporate Governance and Agency Conflicts. *Journal of Accounting Research*, 46(5), 1143-1181.
- ✓ Hasan, A. & Butt, S. A. (2009). Impact of ownership structure and corporate governance on capital structure of Pakistani listed companies. *International Journal of Business and Management*, 4, 50-57.
- ✓ Hoitash, R., and U. Hoitash, Yezegel, A. (2017). The Effect of Accounting Reporting Complexity on Financial Analysts (forthcoming).
- ✓ International Accounting Standards Board (2008), Reducing Complexity in Reporting Financial Instruments, available at: www.ifrs.org/.../Financial-Instruments.../Financial-Instruments.../DPReducingComplex.

- ✓ Klein, A. ,(2002),"Audit Committee, Board Of Director Characteristics, And Earnings Management", Journal Of Accounting and Economics, 33, PP. 375 - 400.
- ✓ Li, Q., (2009). Accounting information quality and capital allocation efficiency: empirical evidence of Chinese listed corporations. Nankari Business Review. 12, 115-124.
- ✓ Lobo, G.J., Zhou, J. (2007). Disclosure quality and earning management. AsiaPacific Journal of Accounting and Economics, 8 (1), 1-20.
- ✓ Musova, Z., Musa, H. & Debnarova, L (2018). The impact of governance on information asymmetry in Slovakia. Dol:10.18844/gjhss.V3i4.1511.
- ✓ Petersen. (2012). The Formatting of Alphanumeric Displays. A Review and Analysis Human Factors, vol. 25, no. 6: 657–682.
- ✓ Shleifer, A. and R. W. Vishny (1997)."A Survery of Corporate Governance." Journal of Finance, 52 737-783
- ✓ Zhou, Z., Chen, H., (2008). Accounting information transparency and resources allocation efficiency: theory and empirical evidence. Journal of Accounting Research. 2, 53-62.